

Статистика на финансиските сметки – квартални состојби

Дирекција за статистика
Отсек за статистика на финансиски сметки
јануари 2024 година

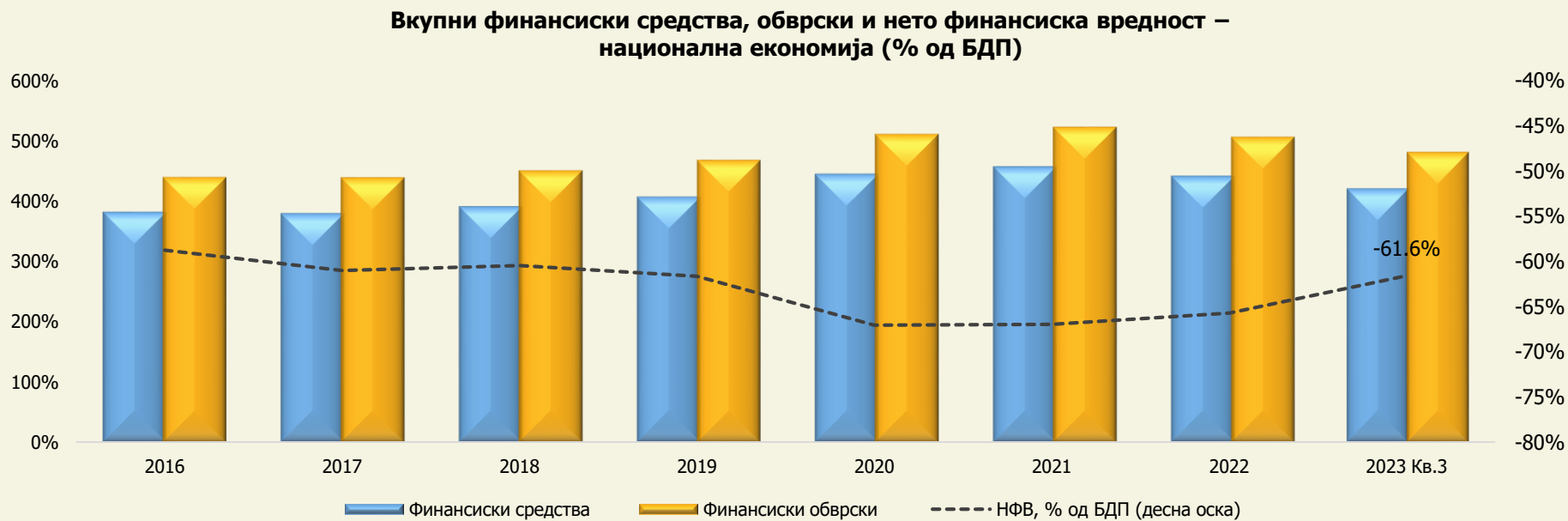

Анализа на финансиските сметки – состојби на крајот на третиот квартал од 2023 година, по сектори и инструменти

Финансиски средства и обврски на националната економија

- **Негативната нето финансиска позиција** на домашната економија **на крајот на третиот квартал од 2023 година изнесува 536 милијарди денари**, што претставува подобрување за 3.3 милијарди денари во однос на претходниот квартал. Во однос на крајот на 2022 година НФП е влошена за 13.7 милијарди денари.
- Во однос на релативните показатели, **негативната нето-позиција во третиот квартал изнесува 61,6% од БДП***, што претставува минимално подобрување за 0,4 п.п. во однос на претходниот квартал и подобрување за 4,1 п.п. во однос на крајот на 2022 година.

* Податокот за БДП е годишен, извор: Државниот завод за статистика, освен податокот за БДП за 2023 година кој е проекција на НБРСМ.

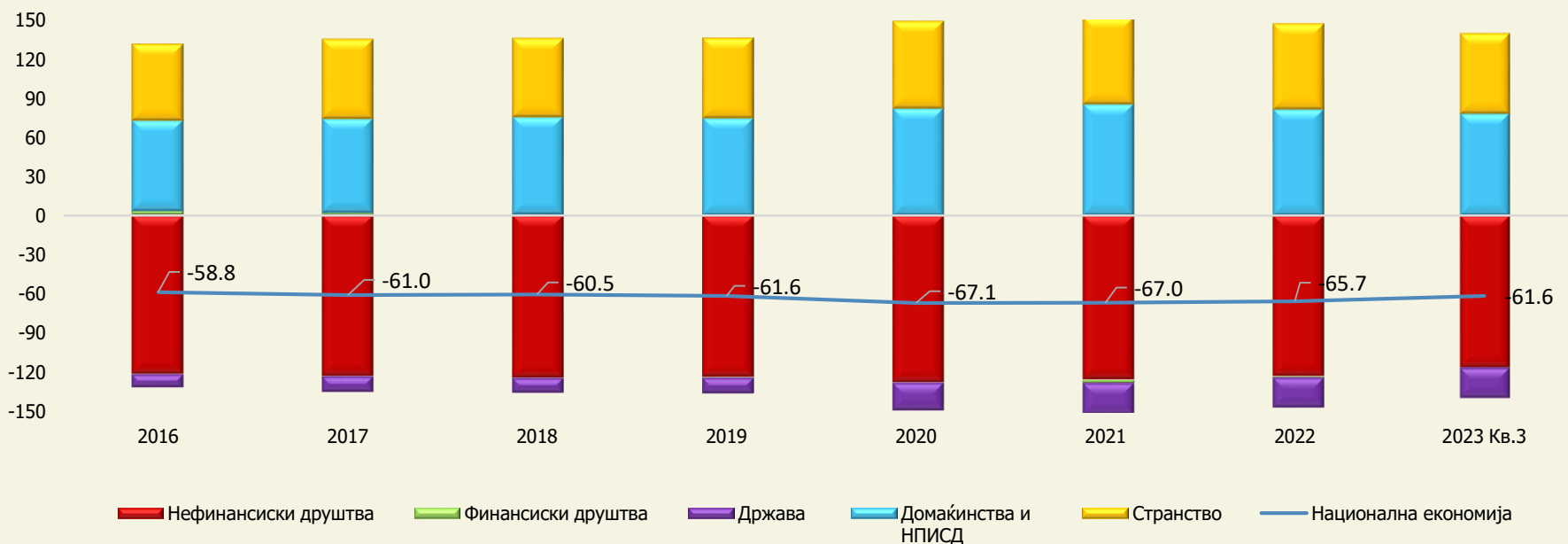
** Податоците за финансиските сметки содржат ревизии на податоците за првиот и вториот квартал од 2023 година, како резултат на ревизиите во примарните статистики и ревизијата на проектираниот БДП за 2023 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци.

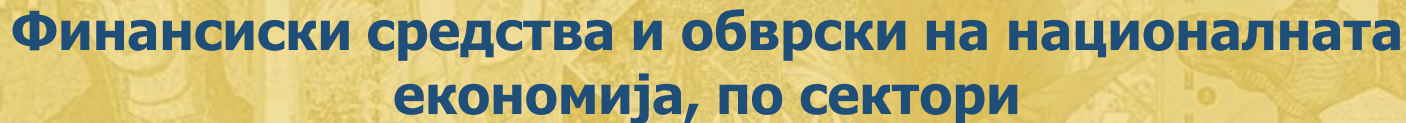

Финансиски средства и обврски на националната економија

- Анализирано од аспект на секторите, домаќинствата и секторот „странство“ целиот период се нето-кредитори и ги финансираат останатите сектори во националната економија (НФД и државата), коишто се нето-должници. Истовремено, финансискиот сектор има речиси избалансирана нето финансиска позиција.
- Динамички гледано, негативната НФВ како % од БДП во третиот квартал бележи мало подобрување во однос на претходниот квартал. Во однос на крајот на претходната година, нето финансиската вредност на националната економија е подобрена за 4,1 п.п., поради подобрената НФВ на нефинансиските друштва, во услови на умерено намалување на позитивната НФВ на домаќинствата.

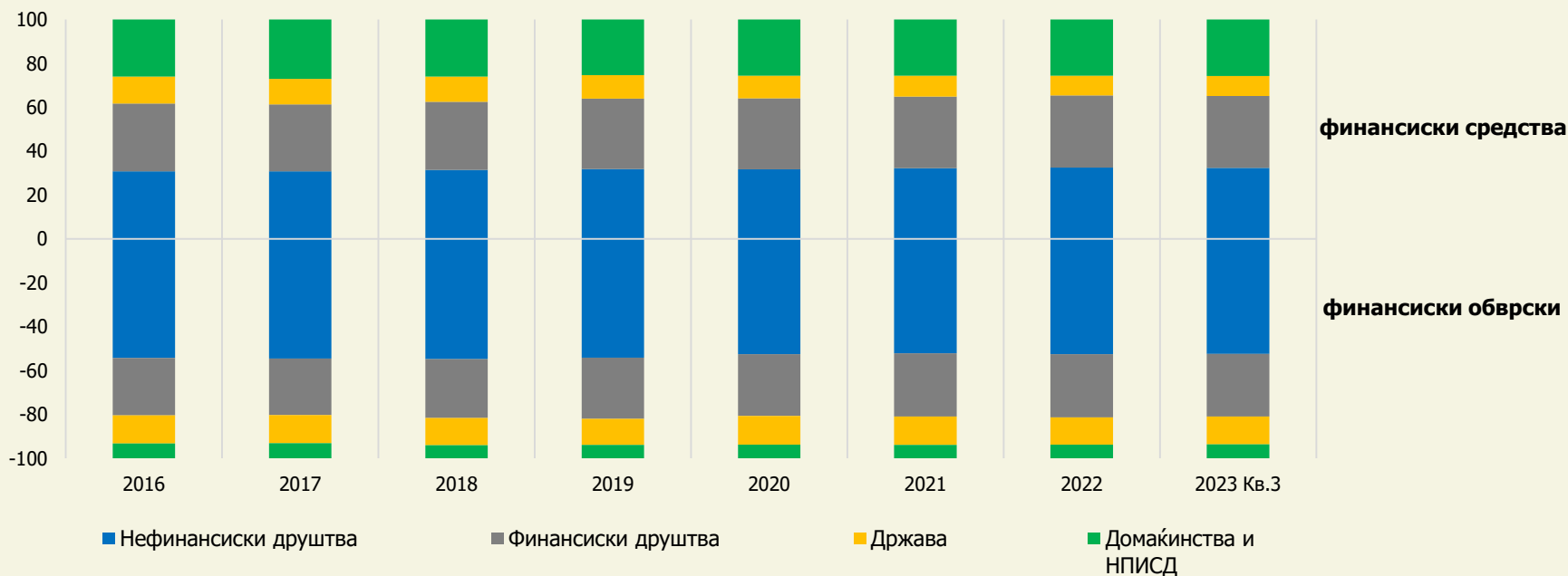
Нето финансиска вредност, по сектори
(% од БДП)

- Структурата на **средствата на националната економија** укажува на тоа дека нема значајни промени во третиот квартал, при што секторот НФД и финансиските друштва имаат најголемо (речиси подеднакво) учество, потоа следуваат домаќинствата, како и државата којашто е со најмало учество во вкупните средства на националната економија.
- Во структурата на **вкупните обврски** по сектори, нефинансиските друштва имаат најголемо учество, по што следуваат финансиските друштва и државата. Домаќинствата имаат најмало учество во вкупните обврски на националната економија.

**Финансиски средства и обврски на националната економија – по сектори
(во %)**

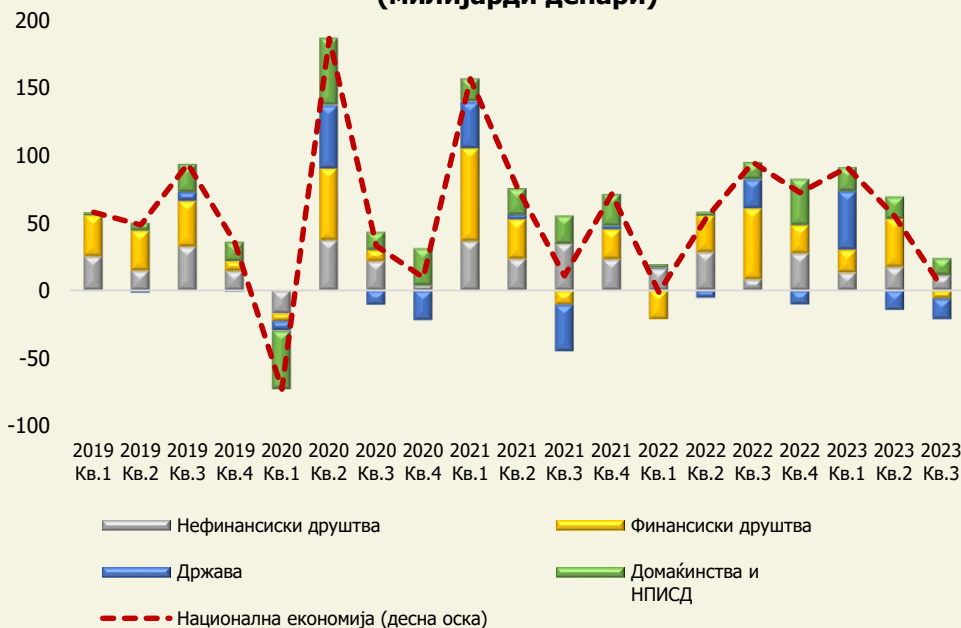

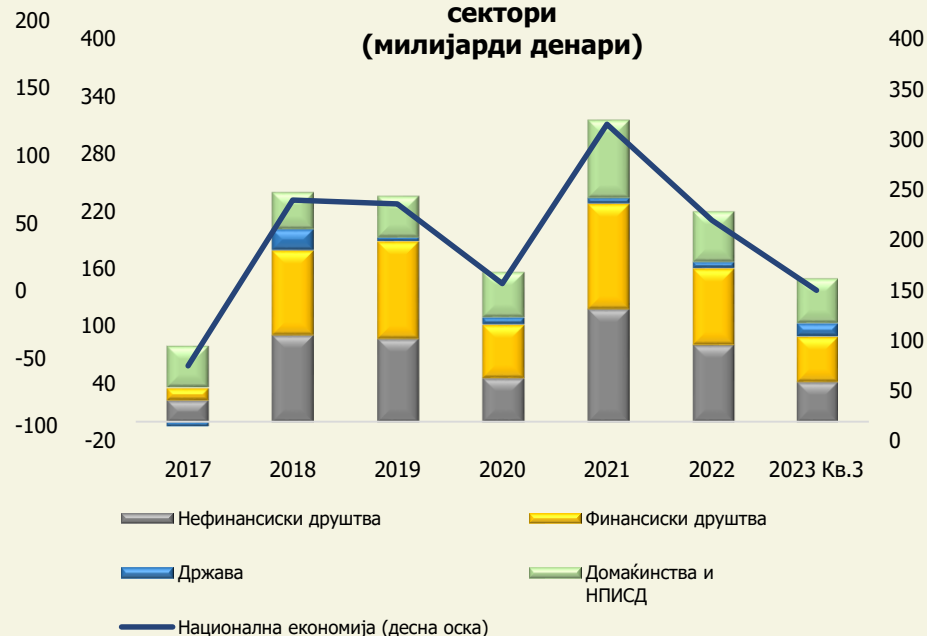
Финансиски средства и обврски на националната економија, по сектори

- На крајот на третиот квартал од 2023 година, **вкупните средства на националната економија** изнесуваат 3.660 милијарди денари и остварија квартален раст од 3 милијарди денари, или 0,1%. Нагорната промена е резултат на зголемените средства на домаќинствата и на нефинансиските друштва, во услови на намалени средства на државата и на финансиските друштва.
- Во однос на последниот квартал од 2022 година, вкупните средства на националната економија бележат пораст од 149.6 милијарди денари, или 4,3%. Ваквиот раст е резултат на порастот на финансиските средства на сите сектори – речиси подеднакво, при помал раст на средствата на државата.

Квартална промена на вкупните средства, по сектори
(милијарди денари)

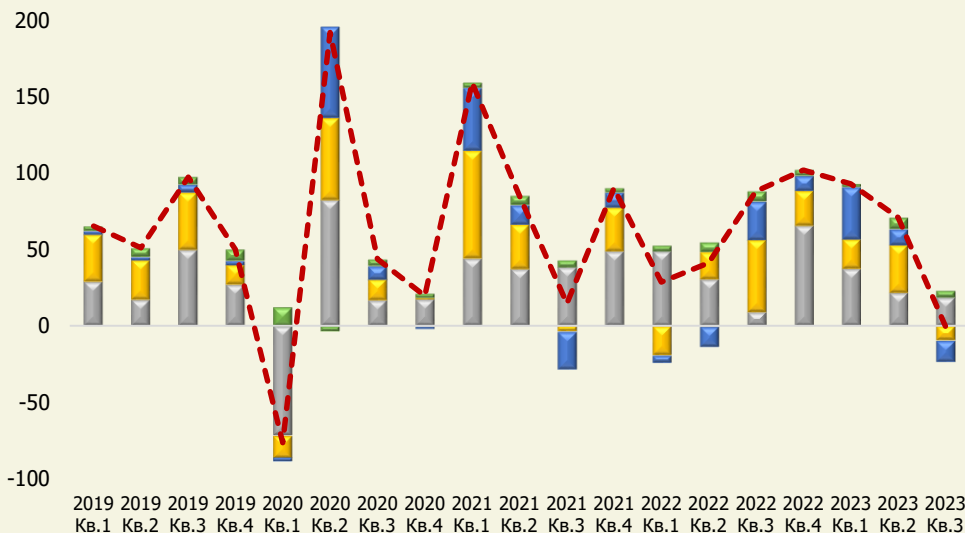
Годишна промена на вкупните средства, по сектори
(милијарди денари)

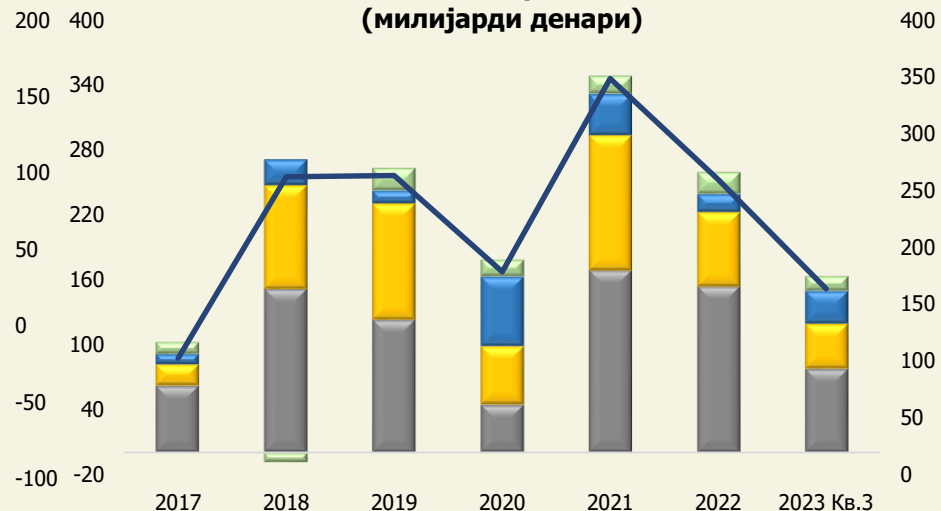
Финансиски средства и обврски на националната економија, по сектори

- На крајот на третиот квартал од 2023 година, **вкупните обврски** се непроменети во однос на претходниот квартал и изнесуваат 4.197 милијарди денари. Во рамките на обврските, зголемувањето кај нефинансиските друштва и кај домаќинствата беше еднакво на намалувањето на обврските кај државата и финансиските друштва.
- Во споредба со последниот квартал од претходната година, вкупните обврски бележат пораст од 163.2 милијарди денари. Најголем придонес кон растот имаат нефинансиските друштва, по кои следуваат финансиските друштва и државата, при помал раст на обврските на домаќинствата.

Квартална промена на вкупните обврски, по сектори
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по сектори
(милијарди денари)

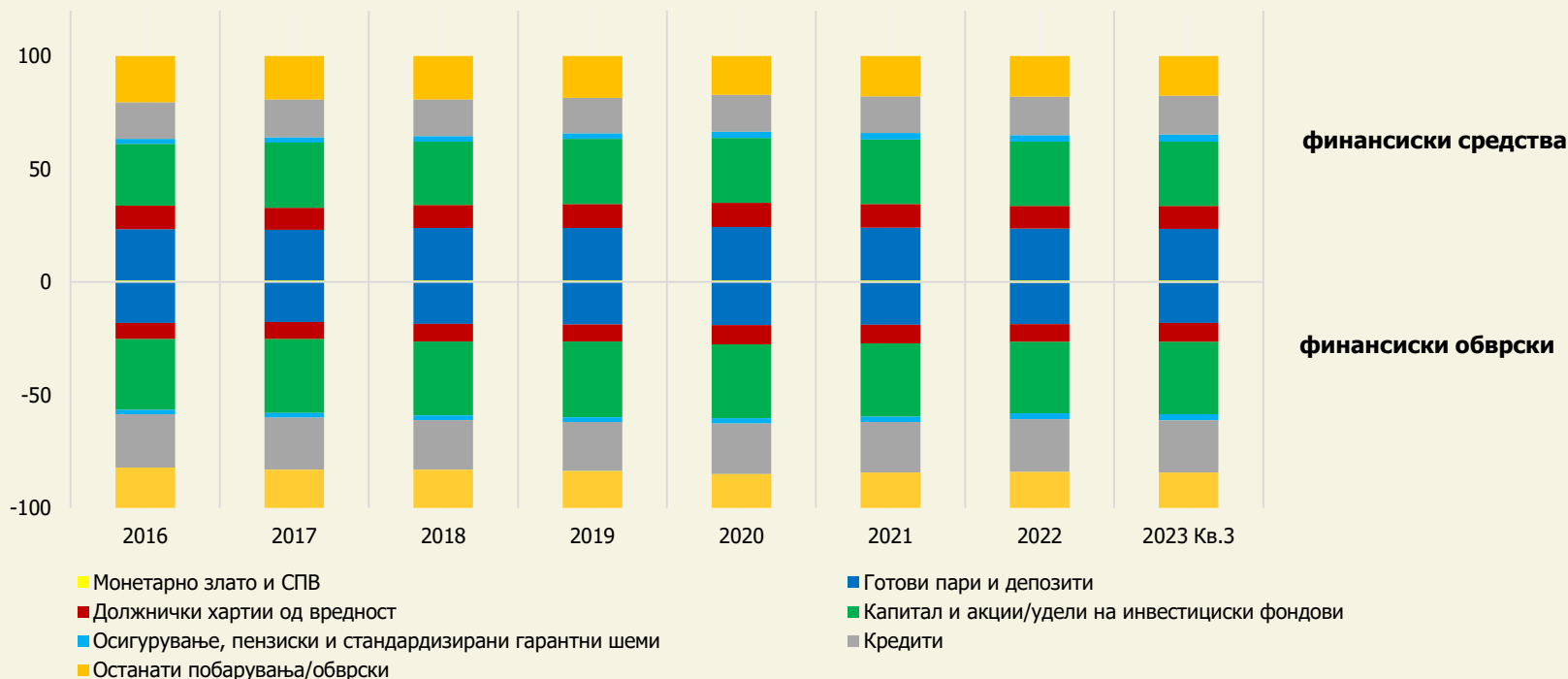

Финансиски средства и обврски на националната економија, по инструменти

- Структурата на **инструментите на страната на средствата** покажува дека нема значителни промени во последниот квартал. И натаму најголемо учество има инструментот капитал, по кој следуваат готовите пари и депозитите, останатите побарувања, кредитите и ХВ. Монетарното злато и СПВ имаат најмало учество во структурата на средствата.
- Инструментите капитал и кредити се најзастапени во структурата на **вкупните обврски**, по кои следуваат готовите пари и депозитите, останатите обврски и другите инструменти. Како и на страната на средствата, во последниот квартал, не се забележуваат значителни промени во структурата.

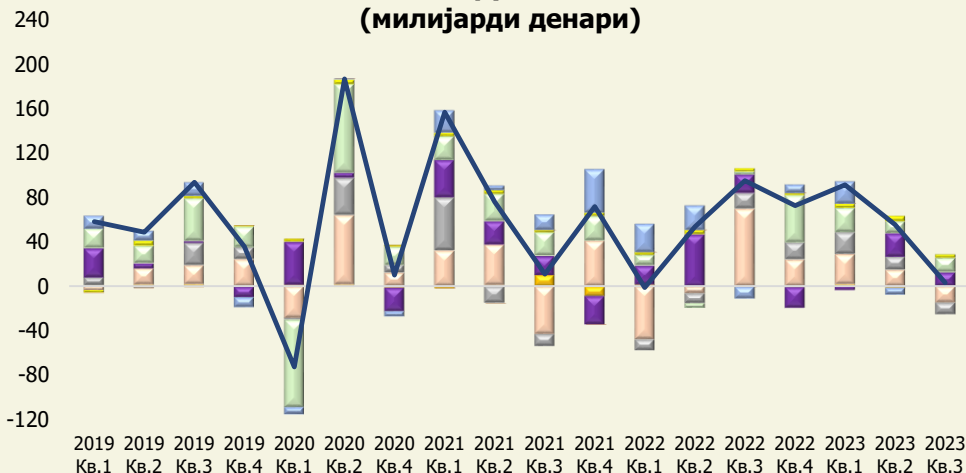
Финансиски средства и обврски на националната економија – по инструменти
(во %)

Финансиски средства и обврски на националната економија, по инструменти

- Анализирано по инструменти, на **страната на средствата** е забележан квартален раст кај пласманите во кредити (12.3 милијарди денари) и кај капиталот (12.8 милијарди денари). Депозитите бележат намалување од 14.8 милијарди денари, по што следуваат должничките хартии од вредност (10.5 милијарди денари).
- Во однос на крајот на 2022 година е забележан раст од 149.6 милијарди денари кај сите инструменти, при што најголем придонес кон растот имаат пласманите во капитал (45.6 милијарди денари), по што следуваат кредитите (29.9 милијарди денари), депозитите (26.7 милијарди денари) и должничките ХВ (21 милијарда денари).

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

Останати побарувања
 Финансиски деривативи
 Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
 Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
 Кредити
 Должнички хартии од вредност
 Готови пари и депозити
 Монетарно злато и СПВ
 Вкупни финансиски средства

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

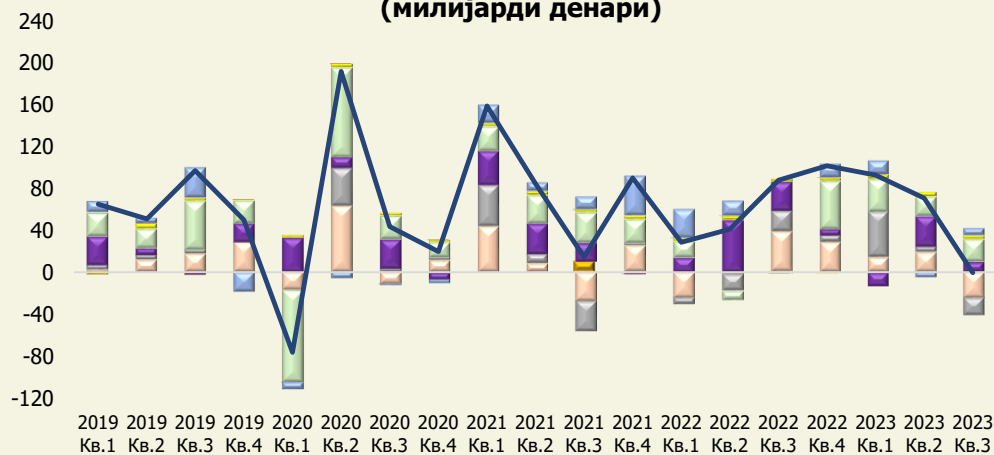

Останати побарувања
 Финансиски деривативи
 Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
 Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
 Кредити
 Должнички хартии од вредност
 Готови пари и депозити
 Монетарно злато и СПВ
 Вкупни финансиски средства

Финансиски средства и обврски на националната економија, по инструменти

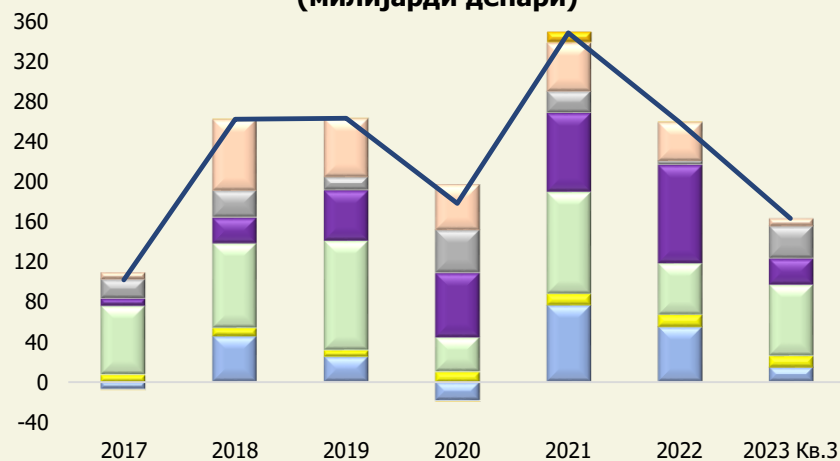
- **Вкупните обврски на националната економија** се непроменети во однос на претходниот квартал, во услови на раст на обврските врз основа на капитал (21.3 милијарди денари), кредитите (10 милијарди денари) и останатите обврски (6.6 милијарди денари), при истовремено намалување на готовите пари и депозитите (24.3 милијарди денари) и хартиите од вредност (17.2 милијарди денари).
- Во однос на последниот квартал од 2022 година, забележан е пораст на обврските кај сите инструменти во износ од 163 милијарди денари, при што најголем придонес кон растот имаат обврските врз основа на капитал и должнички ХВ (71 и 32 милијарди денари, соодветно), со помал придонес и на останатите инструменти.

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Останати обврски
 Финансиски деривативи
 Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
 Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
 Кредити
 Должнички хартии од вредност
 Готови пари и депозити
 Монетарно злато и СПВ
 Вкупни финансиски обврски

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Монетарно злато и СПВ
 Готови пари и депозити
 Должнички хартии од вредност
 Кредити
 Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
 Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
 Финансиски деривативи
 Останати обврски
 Вкупни финансиски обврски

АНАЛИЗА НА ПОДАТОЦИТЕ ЗА ФИНАНСИСКАТА СМЕТКА ПО СЕКТОРИ

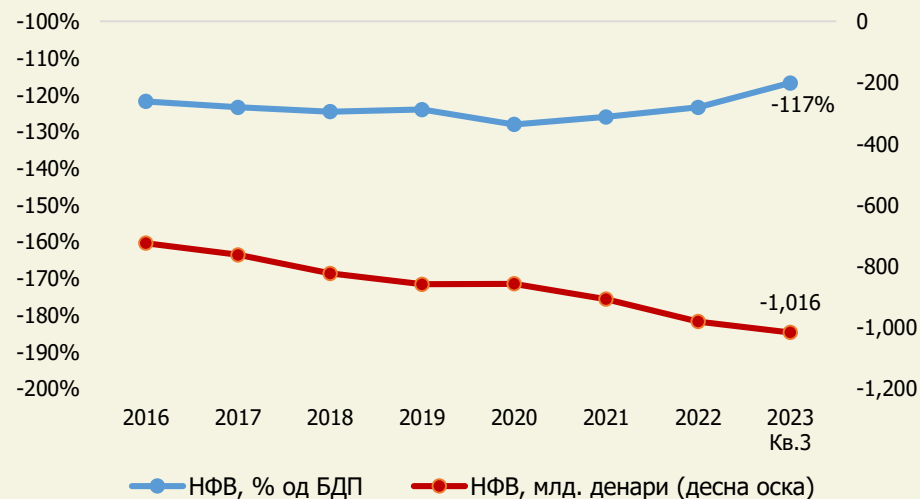
Сектор на нефинансиските друштва (НФД)

- **Нето финансиската вредност** на секторот НФД во третиот квартал од 2023 година е негативна и изнесува 1.016 милијарди денари, што претставува квартално продлабочување на негативната позиција од 7.2 милијарди денари, или 0,7%.
- Анализирано низ релативни показатели, негативната нето финансиска вредност изнесува 117% од БДП, што претставува зголемување од 1 п.п. во однос на претходниот квартал.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

Нето финансиска вредност на НФД

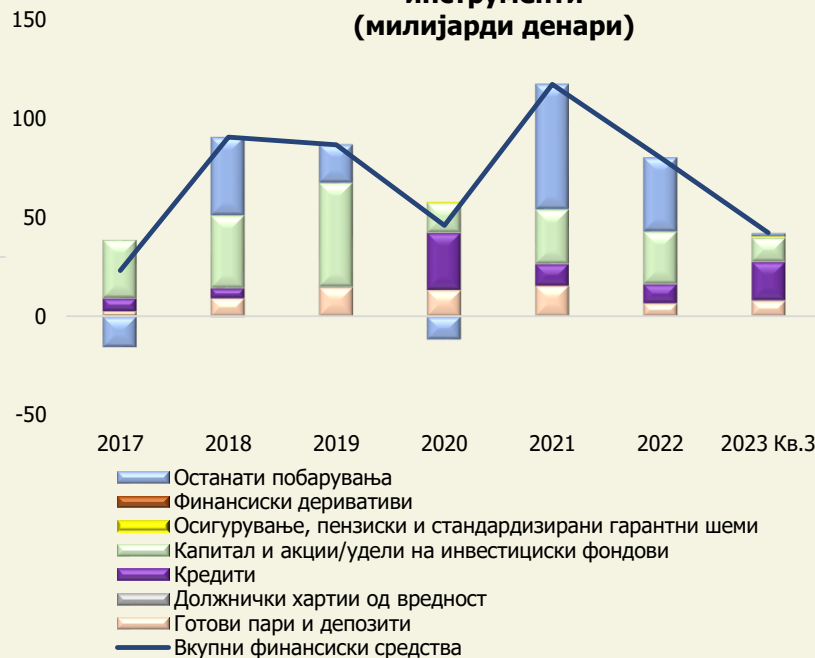

Сектор на нефинансиските друштва (НФД)

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти
(милијарди денари)

- **Кварталната промена** на вкупните средства е позитивна и изнесува 11.5 милијарди денари, при што најголемо учество во порастот имаат кредитите (7.1 милијарда денари), готовите пари и депозитите (3.8 милијарди денари) и капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (3.6 милијарди денари). Намалување има кај останатите побарувања од 3.1 милијарда денари.
- **Во однос на крајот на 2022 година** вкупните средства се зголемени за 42.1 милијарда денари, при што најголемо учество во порастот имаат кредитите (19.5 милијарди денари), капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (12 милијарди денари) и готовите пари и депозитите (7.7 милијарди денари).

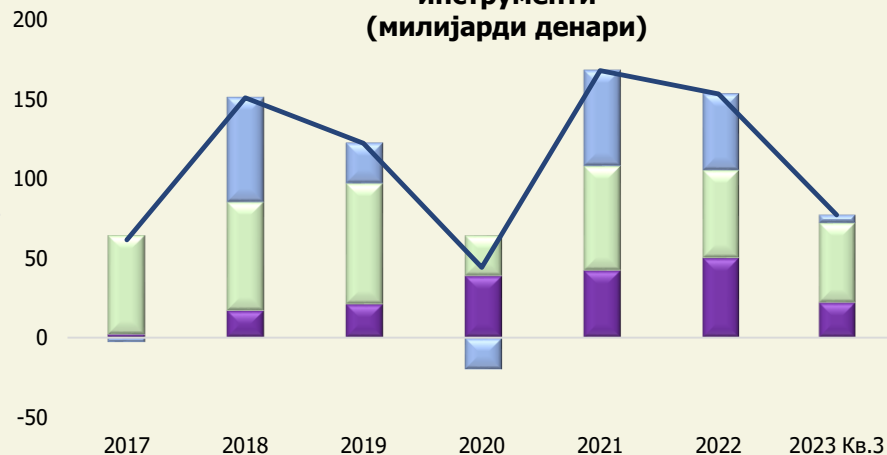
Сектор на нефинансиските друштва (НФД)

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Останати обврски
Финансиски деривативи
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Кредити
Должнички хартии од вредност
Вкупни финансиски обврски

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Останати обврски
Финансиски деривативи
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Кредити
Должнички хартии од вредност
Вкупни финансиски обврски

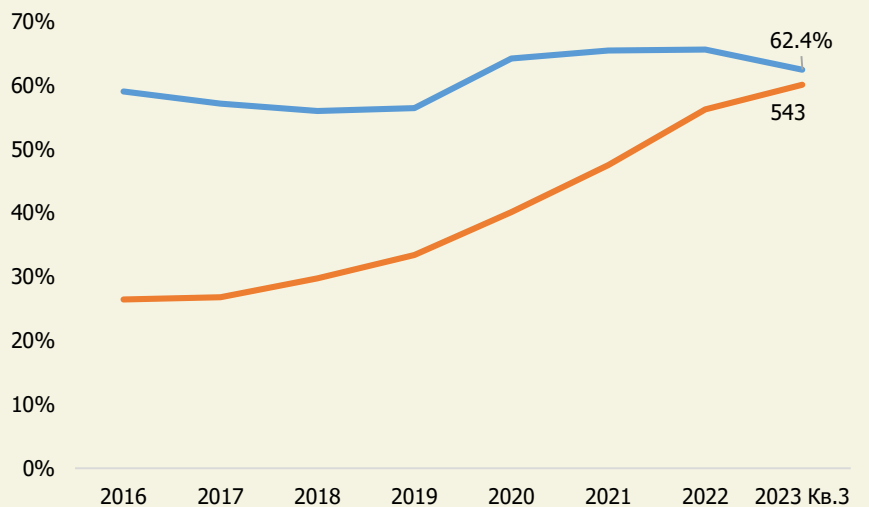
- **Кварталната промена** на вкупните обврски е позитивна и изнесува 18.7 милијарди денари, како резултат на порастот на капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (15.3 милијарди денари) и кредитите (4 милијарди денари).
- **Во однос на крајот на 2022 година** вкупните обврски се зголемени за 77.3 милијарди денари, со најголем придонес на капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (50 милијарди денари) и кредитите (21.9 милијарди денари).

Долг на секторот на НФД

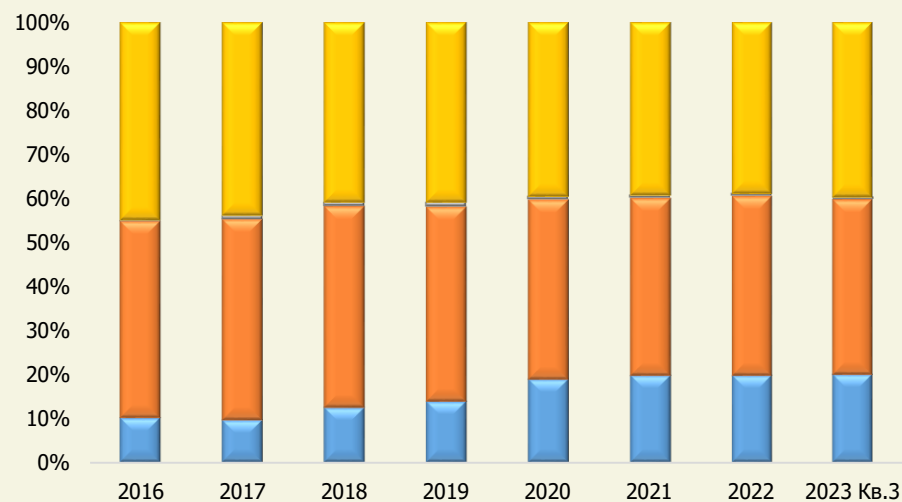
- Долгот* на НФД во третиот квартал од 2023 година изнесува 62,4% од БДП, што претставува зголемување во однос на претходниот квартал од 4 милијарди денари или 0,4 п.п., главно поради растот на задолжувањето на претпријатијата од странство.
- Од секторски аспект, НФД речиси подеднакво се задолжуваат од финансискиот сектор (банките) и од странство, додека помал дел отпаѓа на меѓукомпаниското задолжување.

Долг на нефинансиските друштва

— Долг на НФД, % од БДП — Долг на НФД, милијарди денари (десна оска)

Структура на долгот на нефинансиските друштва, по сектори

■ Нефинансиски друштва ■ Финансиски друштва ■ Држава ■ Странство

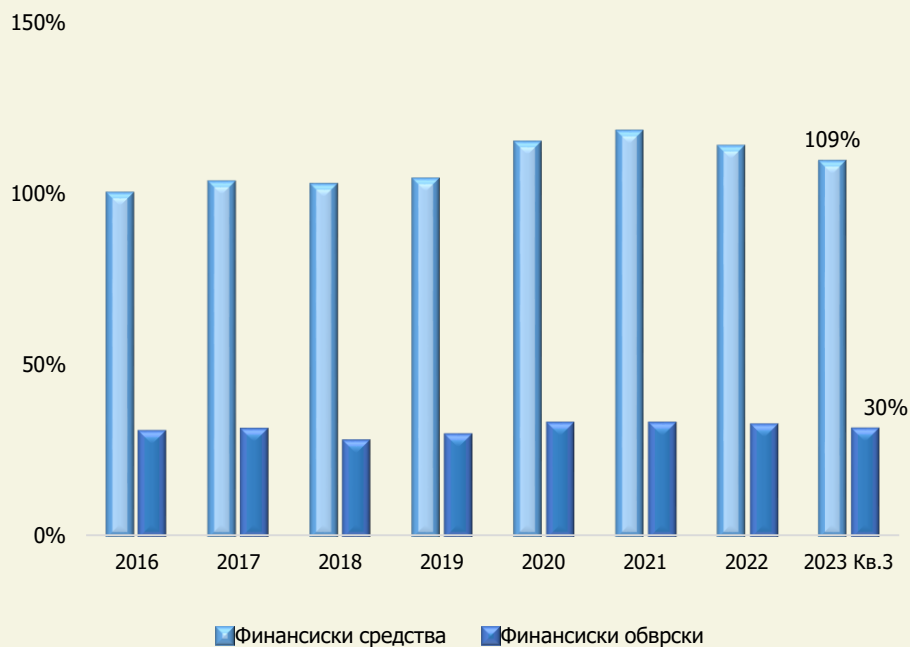
*) Во долгот на НФД и останатите сектори во анализата, влегуваат финансиските инструменти: кредити и должнички хартии од вредност

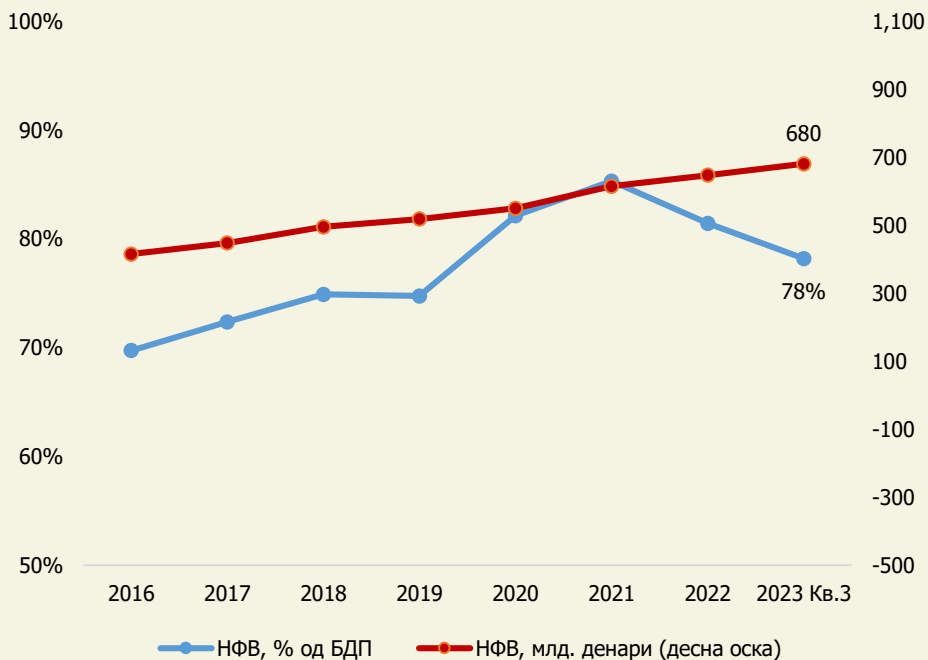
Сектор на домаќинствата

- **Позитивната нето-позицијата на домаќинствата** на крајот на третиот квартал изнесува 680.3 милијарди денари, или 78% од БДП. На квартална основа е остварен раст од 8.3 милијарди денари, или 1,2%. Подобрата позитивна нето-позиција произлегува од поголемиот раст на финансиските средства (12.7 милијарди денари) во споредба со растот на обврските (4.4 милијарди денари).

Финансиски средства и обврски, % од БДП

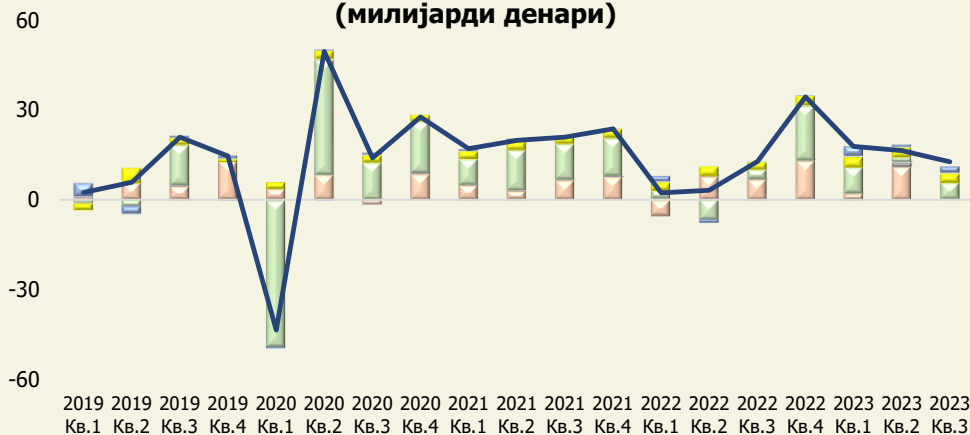
Нето финансиска вредност на домаќинствата

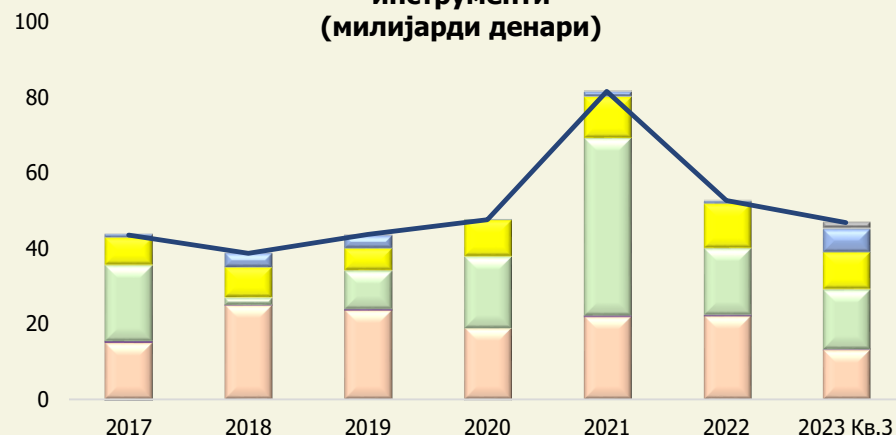
Сектор на домаќинствата

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Останати побарувања
Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Кредити
Должнички хартии од вредност
Готови пари и депозити
Вкупни финансиски средства

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

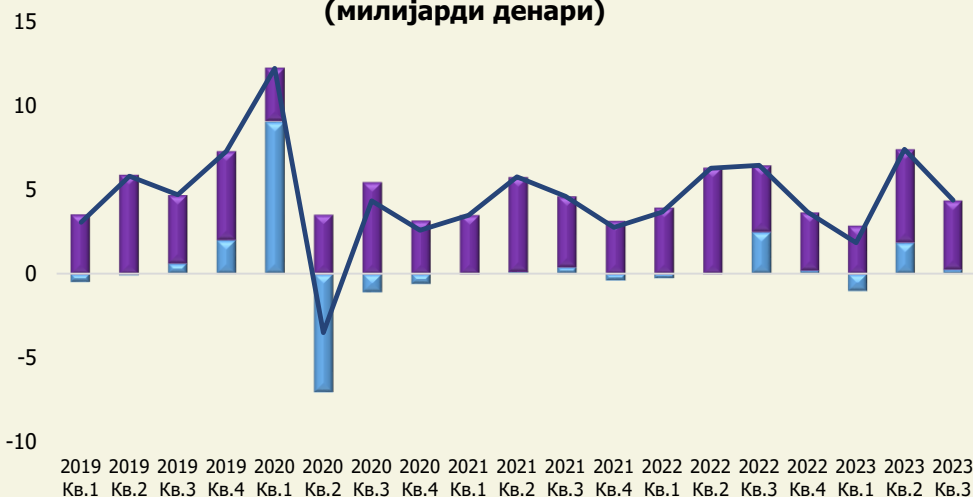
Должнички хартии од вредност
Останати побарувања
Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Кредити
Готови пари и депозити
Вкупни финансиски средства

- Вкупните средства на домаќинствата во третиот квартал се зголемени за 12.6 милијарди денари или 1,4%, **на квартална основа**. Гледано по инструменти, растот пред сè се должи на зголемувањето кај капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (5.6 милијарди денари), по што следуваат техничките резерви на осигурувањето (3.1 милијарда денари) и останатите побарувања (2.1 милијарда денари).
- Во споредба со **крајот од 2022 година**, средствата на домаќинствата се повисоки за 46.8 милијарди денари, со најголем придонес на капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (15.8 милијарди денари), по што следат готовите пари и депозитите (13 милијарди денари) и техничките резерви на осигурувањето (10 милијарди денари).

Сектор на домаќинствата

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Останати обврски

Кредити

Вкупни финансиски обврски

Останати обврски

Кредити

Вкупни финансиски обврски

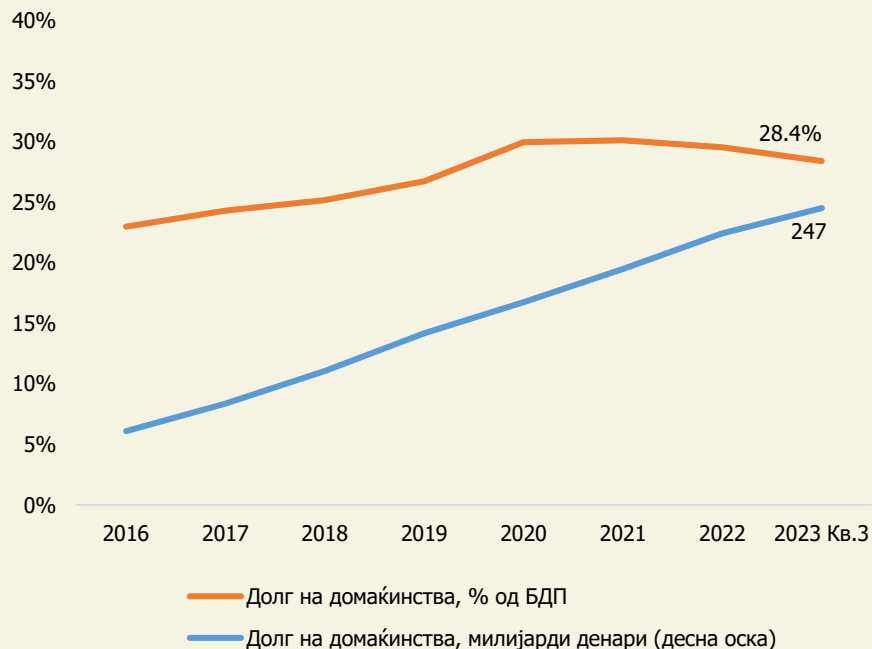
- На страната на обврските, **во третиот квартал од 2023** година, е остварен квартален раст од 4.4 милијарди денари, или 1,7%. Ова зголемување е главно резултат на повисоките кредити за 4.1 милијарда денари, коишто воедно имаат и најголемо учество во структурата на финансиските обврски на домаќинствата.
- Во споредба **со крајот на 2022 година**, вкупните обврски пораснаа за 13.6 милијарди денари или 5,4%. Растот речиси целосно произлегува од обврските врз основа на земени кредити.

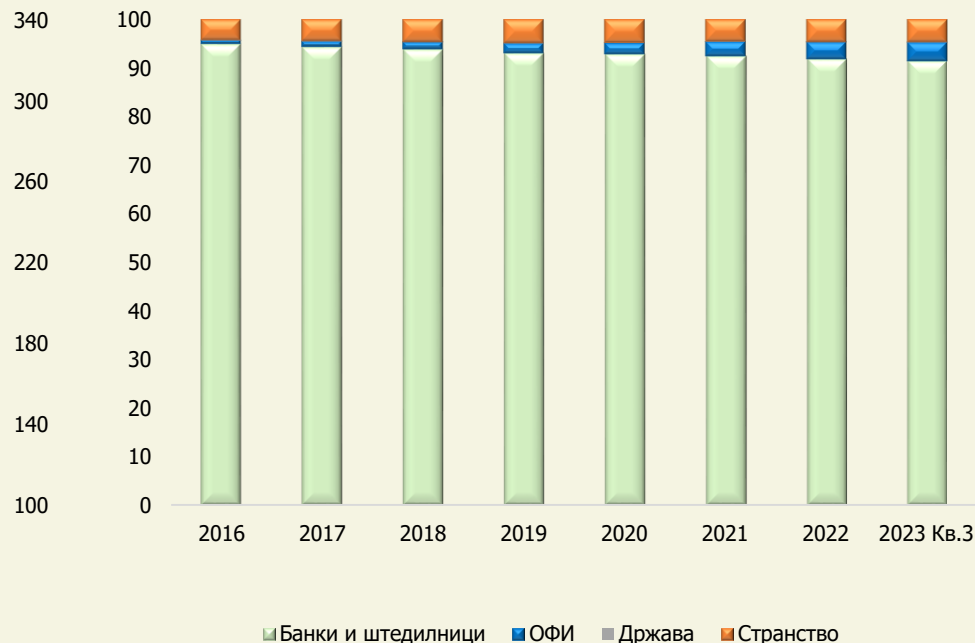
Долг на секторот „домаќинства“

- **Долгот на домаќинствата** во третиот квартал од 2023 година изнесува 28,4% од БДП, што претставува зголемување во однос на претходниот квартал од 0,5 п.п.
- Од секторски аспект, задолжувањето на домаќинствата во најголем дел е врз основа на кредити од банките коишто во структурата на долгот учествуваат со 91%, а помал дел отпаѓа на секторот странство и задолжувањето од секторот ОФИ.

Долг на домаќинствата

Структура на долгот на домаќинствата, по сектори

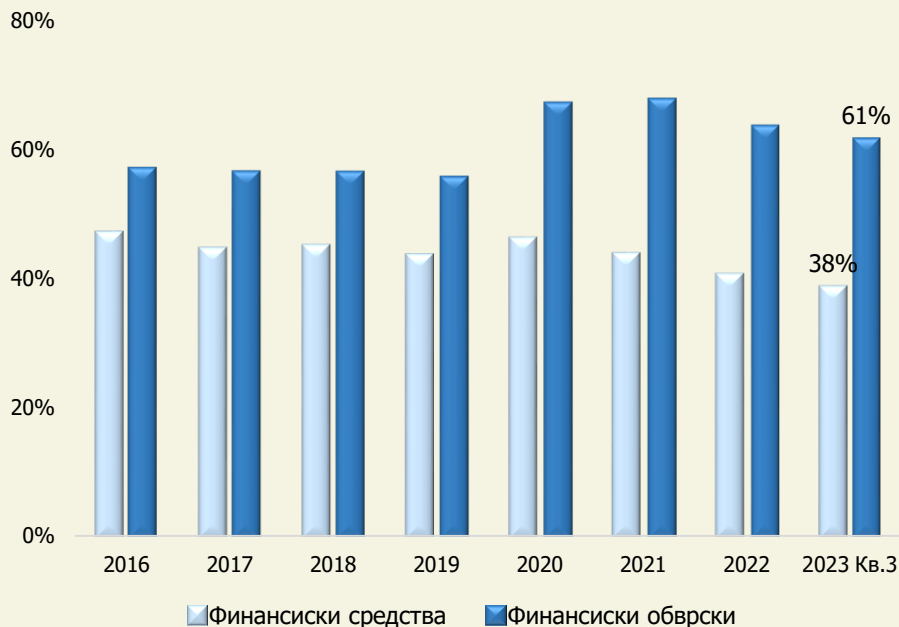

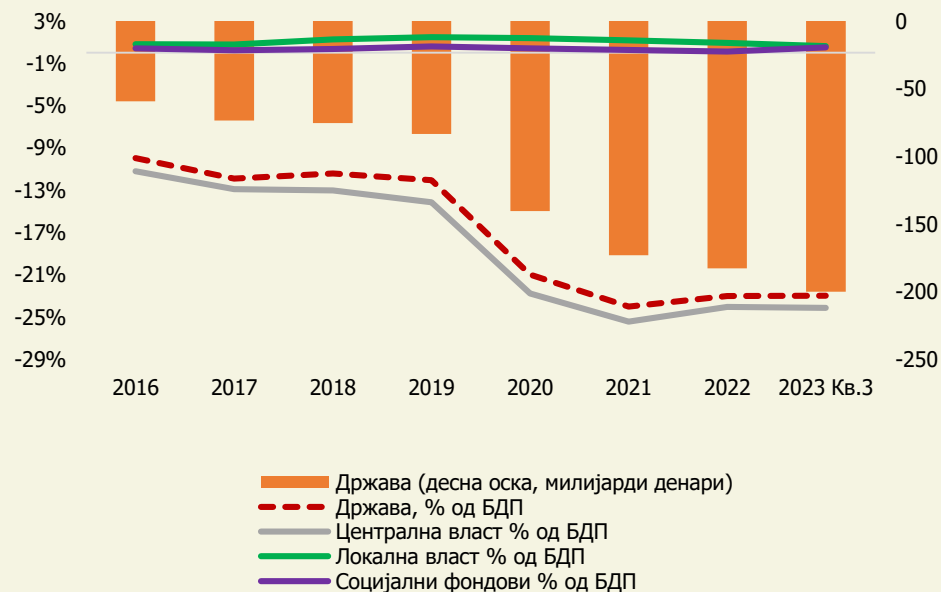
Сектор „држава“

- **Негативната нето финансиска вредност на државата** во третиот квартал од 2023 година изнесува 200 милијарди денари и забележа квартално влошување од 1.2 милијарди денари. Во однос на крајот на 2022 година, негативната нето финансиска вредност е влошена за 17.1 милијарда денари (9,3%).
- Анализирано по потсектори, негативната позиција во целост е резултат на потсекторот „централна власт“ (со негативна НФВ од 24,1% од БДП), додека локалната самоуправа и социјалните фондови имаат позитивна нето финансиска позиција од 0,6% и 0,5% од БДП, соодветно.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

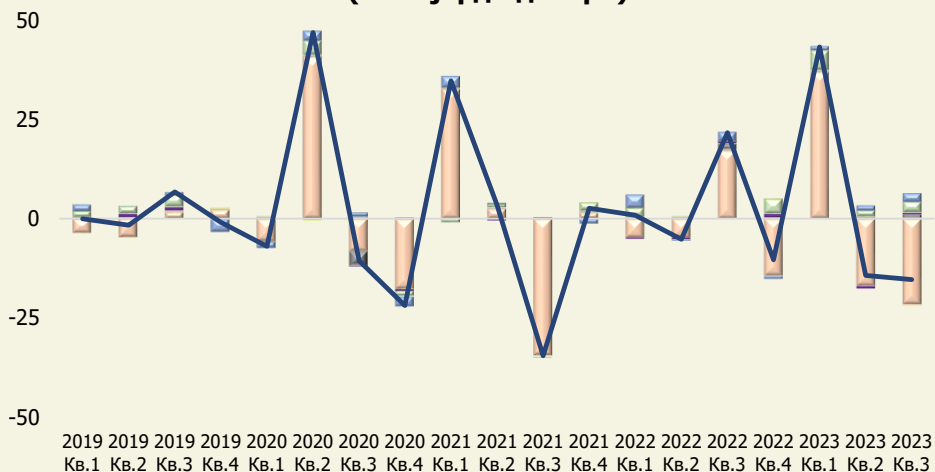
Нето финансиска вредност

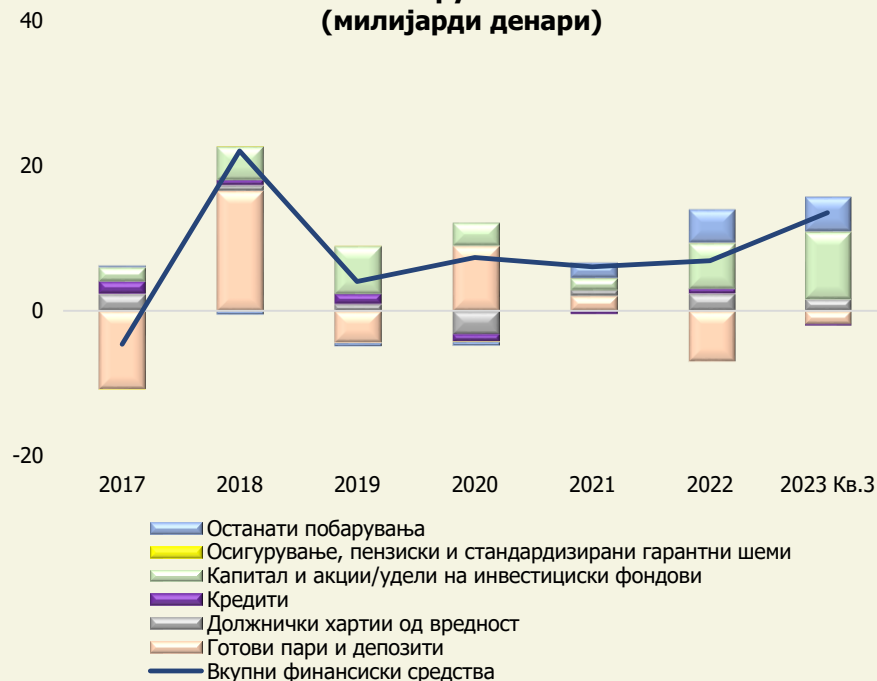

Сектор „држава“

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

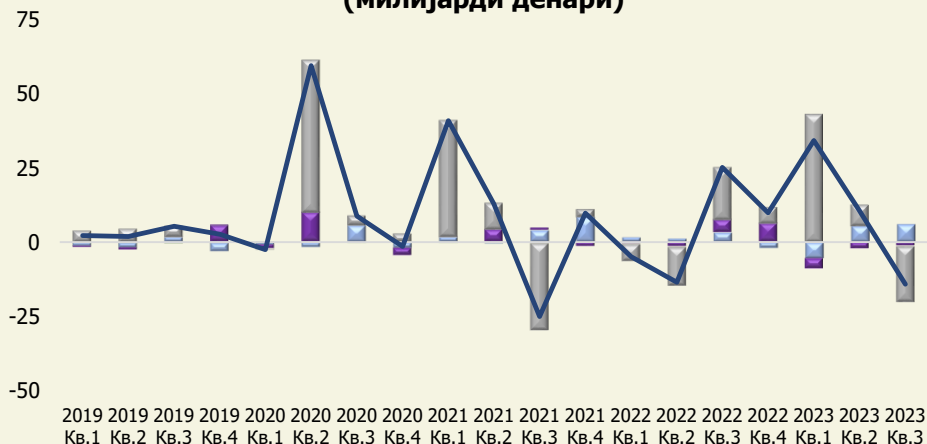

- Во третото тримесечје од 2023 година вкупните средства на државата забележаа **квартално** намалување од 15.4 милијарди денари или 4,4%. Ова во најголем дел е резултат на намалените депозити за 21.7 милијарди, при истовремен раст на капиталот и останатите побарувања за 2.7 и 2.3 милијарди, соодветно.
- **Во однос на крајот на 2022 година**, вкупните средства забележаа раст од 13.5 милијарди денари или 4,2%. Зголемувањето се должи пред сè на побарувањата врз основа на капитал од 9.2 милијарди денари и растот на останатите побарувања за 4.8 милијарди денари. Готовите пари и депозитите бележат намалување од 1.9 милијарди денари.

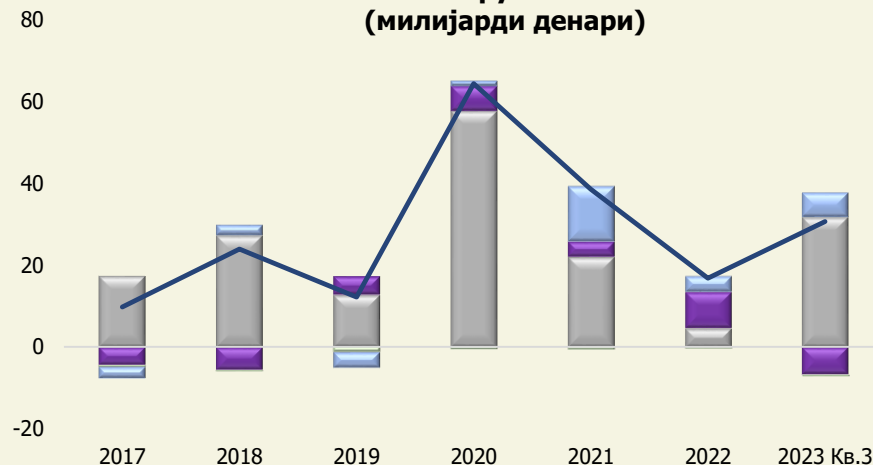

Сектор „држава“

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

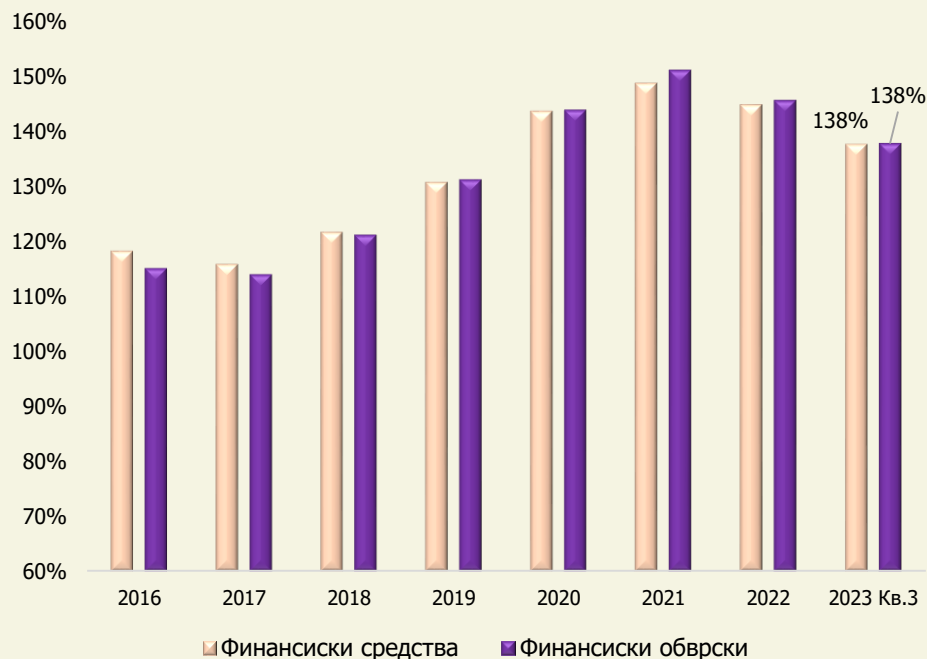
- На страната на обврските е забележано **квартално** намалување од 14 милијарди денари, или 2,6%. Намалувањето во најголем дел е резултат на намалувањето на обврските врз основа на должнички хартии од вредност за 18,9 милијарди, поради отплатата на петтата еврообврзница. Во исто време е забележан раст на останатите обврски за 6 милијарди денари.
- **Во однос на крајот од 2022 година**, вкупните обврски пораснаа за 30.6 милијарди денари, или 6,1%. Растот во најголем дел е резултат на порастот кај должничките хартии од вредност за 31.6 и останатите обврски за 6 милијарди денари, при истовремено намалени обврски врз основа на кредити за 6.7 милијарди денари.

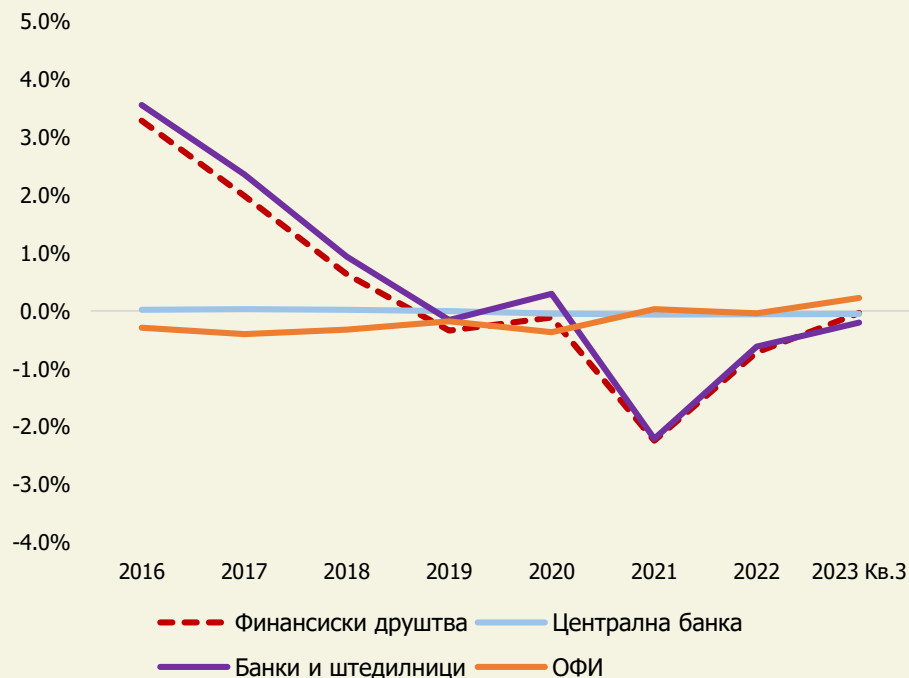
Сектор „финансиски друштва“ (ФД)

- **Нето финансиската вредност** на финансиските друштва на крајот на третиот квартал е негативна и изнесува 298 милиони денари, што претставува подобрување за 3.4 милијарди денари во однос на претходниот квартал. Нето финансиската вредност е 0,03% од БДП, што е квартално подобрување за 0.4 п.п.
- Анализирано по потсектори, подобрата нето финансиска позиција на финансиските друштва е резултат на подобрување на нето финансиската позиција на банките.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

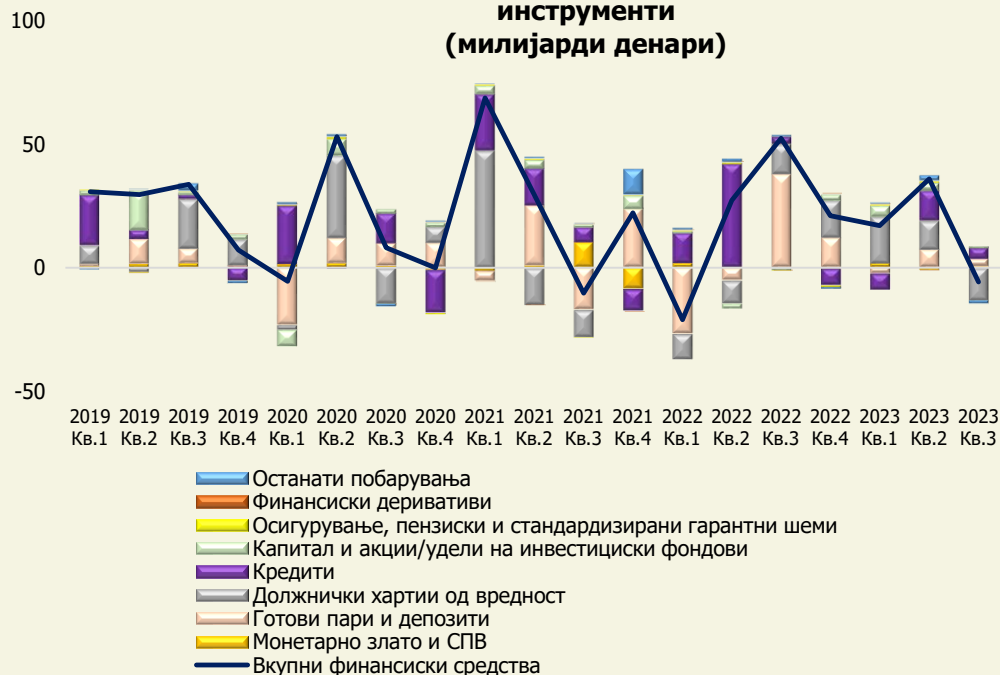
Нето финансиска вредност (% од БДП)

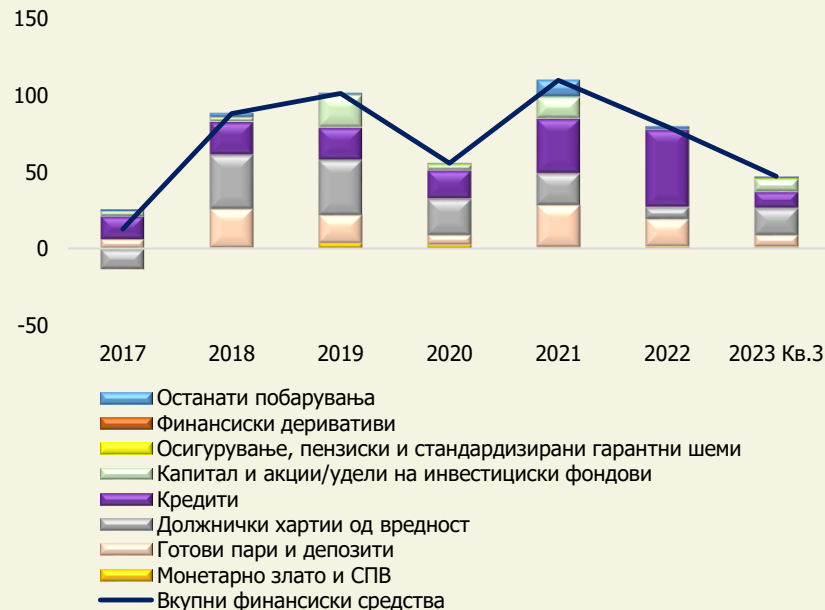

Сектор „финансиски друштва“ (ФД)

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

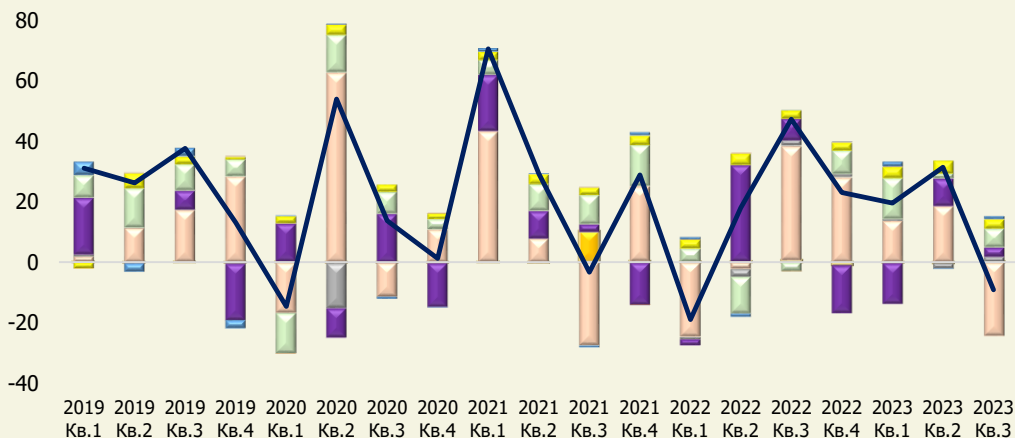

- **На квартално ниво**, вкупните средства на финансиските друштва бележат пад од 5.7 милијарди денари, како резултат на намалените вложувања во хартии од вредност од 13.2 милијарди денари, при истовремен раст на кредитите за 4.6 милијарди и готовите пари и депозитите за 3 милијарди денари.
- **Во однос на крајот на 2022 година**, вкупните средства се зголемени за 47.1 милијарда денари, како резултат на порастот на сите инструменти, во најголем дел на порастот на вложувањата во должнички хартии од вредност за 17.5 милијарди денари, кредитите за 10.4 милијарди и капиталот и готовите пари и депозитите за по околу 8 милијарди денари.

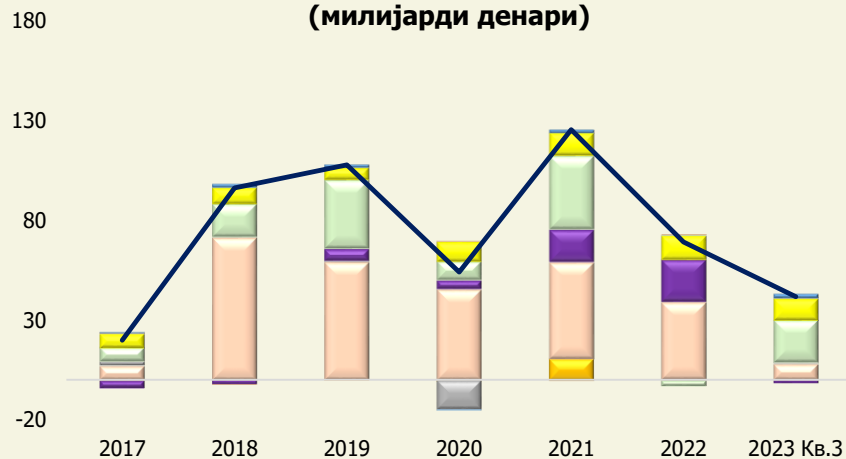
Сектор „финансиски друштва“ (ФД)

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

Останати обврски
Финансиски деривативи
Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Кредити
Должнички хартии од вредност
Готови пари и депозити
Монетарно злато и СПВ
Вкупни финансиски обврски

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти
(милијарди денари)

Останати обврски
Финансиски деривативи
Осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми
Капитал и акции/удели на инвестициски фондови
Кредити
Должнички хартии од вредност
Готови пари и депозити
Монетарно злато и СПВ
Вкупни финансиски обврски

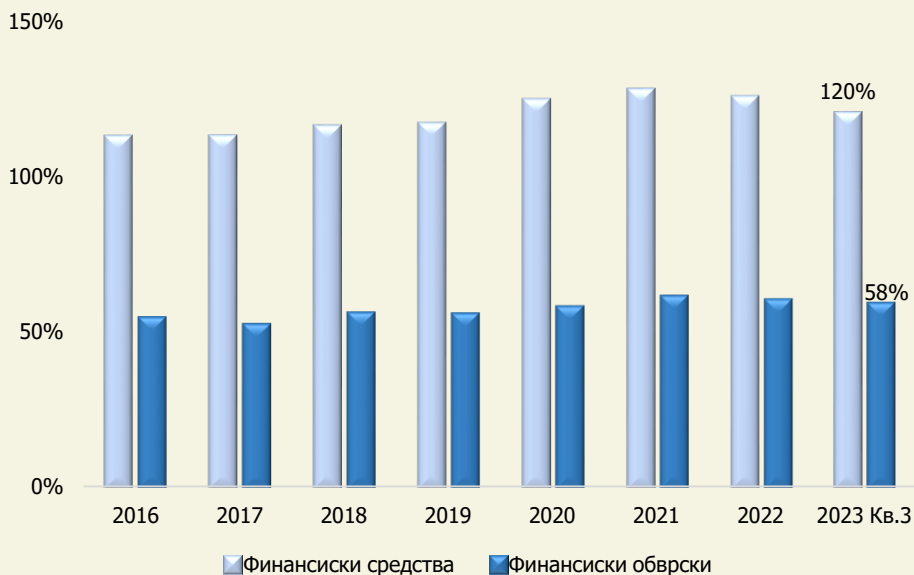
- Вкупните обврски бележат **квартален пад** од 9.2 милијарди денари, како резултат на намалените обврски врз основа на готови пари и депозити за 24.3 милијарди денари, при истовремен пораст на обврските на останатите инструменти, во најголем дел на капиталот за 6.2 милијарди денари.
- **Во однос на крајот на минатата година**, вкупните обврски на финансиските друштва бележат пораст од 41.7 милијарди денари, како резултат на порастот на капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (21.3 милијарди денари), техничките резерви на осигурувањето (11.1 милијарди денари) и готовите пари и депозитите (8 милијарди денари).

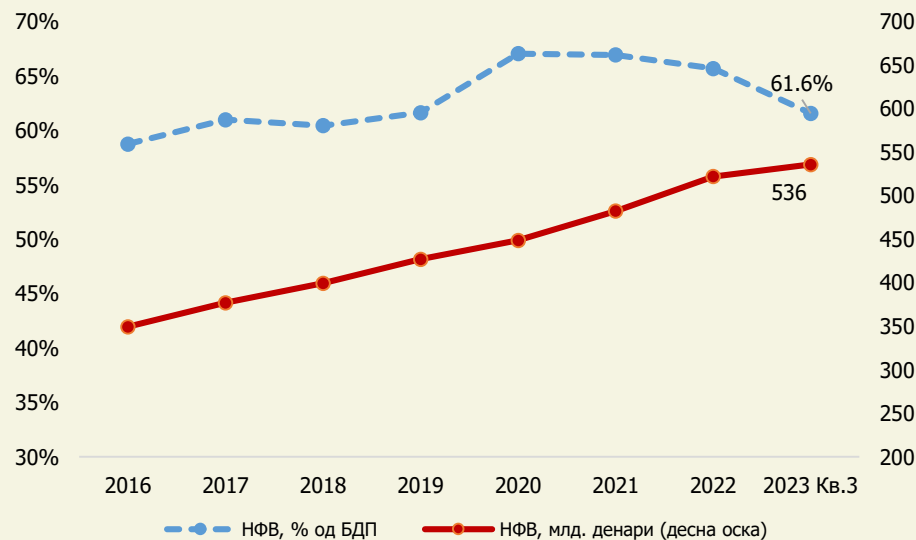
Сектор „странство“

- На крајот на третиот квартал, **нето-позицијата на секторот „странство“** е позитивна и изнесува 536 милијарди денари, што претставува раст од 13.7 милијарди денари (2,6%) во однос на крајот на минатата година, односно намалување од 3.3 милијарди денари во однос на претходниот квартал. Ова стеснување на позитивната нето-позиција на секторот „странство“ произлегува од поголемиот пад на финансиските средства во однос на намалувањето на обврските.
- Во однос на релативните показатели, позитивната нето-позиција изнесува 61,6% од БДП, што претставува намалување од 4,1 п.п. во однос на крајот на 2022 година. Во однос на претходниот квартал, бележи намалување од 0,4 п.п.

Финансиски средства и обврски, % од БДП

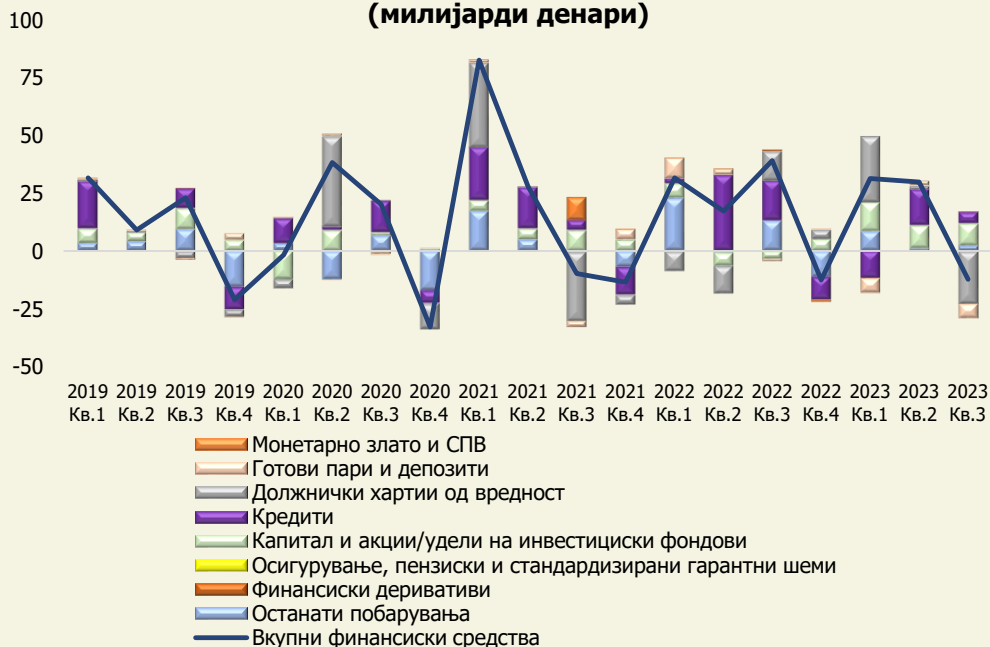
Нето финансиска вредност на секторот странство

Сектор „странство“

Квартална промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните средства, по инструменти (милијарди денари)

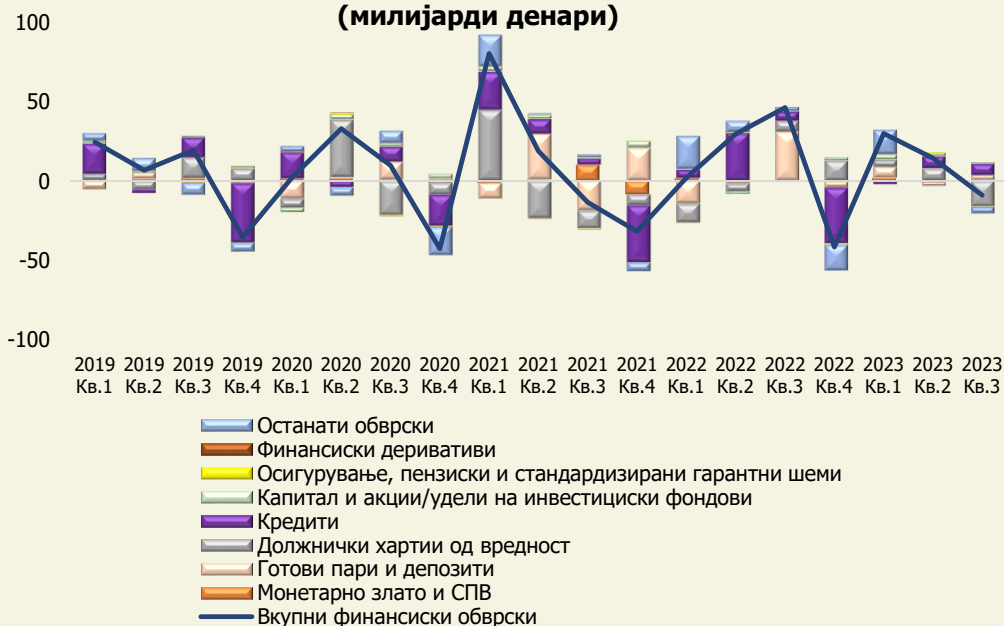
➤ Во третиот квартал од 2023 година е остварен квартален пад на **вкупните финансиски средства на секторот странство** од 12.2 милијарди денари, односно 1,2%. Гледано по инструменти, квартално намалување е забележано кај должничките хартии од вредност (22.9 милијарди денари) и кај готовите пари и депозитите (6.4 милијарди денари), наспроти зголемувањето кај капиталот (9.6 милијарди денари) и кредитите (4.9 милијарди денари).

➤ **Во однос на крајот на 2022 година**, е остварен раст од 49.2 милијарди денари, односно 5%. Раст е остварен кај сите инструменти (во најголем дел кај капиталот за 31.9 милијарди денари), освен кај готовите пари и депозитите коишто се намалени за 10.8 милијарди денари.

Сектор „странство“

Квартална промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

Годишна промена на вкупните обврски, по инструменти (милијарди денари)

➤ На страната на **вкупните финансиски обврски** е остварен квартален пад од 8.9 милијарди денари, односно 1,7%, како резултат на намалувањето кај обврските врз основа на должнички хартии од вредност од 16.2 милијарди денари, како и останатите обврски во износ од 4.3 милијарди денари, при пораст на обврските врз основа на кредити и депозити од 7.2 и 3.1 милијарда денари, соодветно.

➤ **Во споредба со крајот на 2022 година**, остварен е пораст од 35.5 милијарди денари, што е зголемување за 7,5%. Растот во најголем дел е одраз на зголемувањето на обврските врз основа на кредити (12.4 милијарди денари), останатите обврски (11.1 милијарди денари), готовите пари и депозитите (7.9 милијарди денари) и капиталот и акциите/уделите на инвестициските фондови (6.5 милијарди денари). Намалување има единствено кај должничките хартии од вредност од 3.8 милијарди денари.